

Hontianska Vrbica - kostol sv. Martina

Presbytérium románskeho kostola,
časť apsidy v sonde S3

Časť tehlovej krypty v sonde S2
18.storočie

Kostrové pozostatky z hrobov H1 - H4
sonda S4

Kostol sv. Martina, pohľad z JZ

Miesto výskumu: **Hontianska Vrbica**

Poloha: **Kostol sv. Martina**

Realizácia: **Eva Fottová
Petra Smetanová**

Rok výskumu: **2014**

Druh výskumu:
predstihový archeologický výskum

Druh náleziska:

kostol

Datovanie:

**pravek (mladšia doba bronzová)
stredovek, novovek**

Výsledky výskumu

Kostol sv. Martina je situovaný na výbežku severovýchodne nad dedinou Hontianska Vrbica, okr. Levice. Archeologický výskum prebiehal formou predstihového záchranného výskumu v súvislosti s výkopmi statických sond, ktoré mali slúžiť ako podklad pre vyhotovenie projektu statického zabezpečenia kostola. Výskum sa realizoval v štyroch sondách, ktoré boli vytýčené v miestach s najviac narušenou statikou. Tri sondy boli umiestnené v interiéri kostola (S1 – S3) a jedna v exteriéri (S4).

V sondách S1 a S2 došlo k odkrytiu deštrukcií dvoch barokových krypt. Prepadnutie klenieb týchto krypt malo za následok opakované prepádavanie podlahy v lodi kostola. V sonde S3 sa podarilo zachytiť torzá staršieho románskeho kostola. Ide o časť polkruhovej apsidy (jej prvé nadzákladové murivo a základ), ku ktorej bol z južnej strany napojený východný múr lode so zachovaným JV nárožím. Nadzákladové murivo bolo vybudované z opracovaných kamenných kvádrov. V exteriérovej sonde S4 sme narazili na hroby zaniknutého cintorína, ktorý sa pôvodne rozprestieral okolo kostola. Narušenie starších hrobov murivom gotického presbytéria naznačuje, že cintorín sa rozkladal aj okolo pôvodného románskeho kostola, ktorého torzá boli zachytené v sonde S3. Archeologický výskum priniesol nové poznatky o histórii sakrálnej architektúry kostola sv. Martina. Jeho vznik bol pôvodne datovaný až do obdobia 15. storočia. Písomná zmienka z pápežských desiatkových registrov z rokov 1332 – 1337 (Sedlák 2008, 89) dokladá existenciu fary už o niečo skôr. Výsledky výskumu posúvajú jeho počiatky k 13. storočiu, prípadne aj nižšie.

REALIZUJEME ZÁCHRANNÉ ARCHEOLOGICKÉ VÝSKUMY

Viac informácií na našej webovej stránke:

www.archeol.sav.sk

Kontakt:

nraufott@savba.sk

(tel.: +421-902-925620)